

NORMAL AİLE SÜREÇLERİ

Büyüyen Çeşitlilik ve Karmaşıklık

4. BASKIDAN ÇEVİRİ

editör FROMA WALSH

çeviri editörü MEHMET KAYA

Editör: Froma WALSH
Çeviri Editörü: Mehmet KAYA

NORMAL AİLE SÜREÇLERİ

ISBN 978-605-241-033-2
DOI 10.14527/9786052410332

Kitabın orijinal adı: Normal Family Processes
Editör: Froma WALSH
Baskı sayısı: 4. Baskı
ISBN: 978-1-4625-0255-4
The Guilford Press

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2017, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti. ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulu'na tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Haziran 2017, Ankara

Yayın-Proje: Pegem Akademi
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kuşcuoğlu
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Limited Şirketi
Çetinemeç Bulvarı 1314.Cadde No:37A-B
0312 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 14749
Matbaa Sertifika No: 33365

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

EDİTÖR HAKKINDA

Sosyal Bilimler uzmanı Dr. Froma Walsh, Chicago Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yönetimi Yüksekokulu ile Pritzker Tıp Fakültesi'nin Psikiyatri Bölümü'nde Mose ve Sylvia Firestone kürsüsünde emekli profesördür. Aynı zamanda üniversite ile bağlantılı Chicago Aile Sağlığı Merkezi'nin kurucularından ve yöneticilerindedir. Dr. Walsh, Amerikan Aile Terapisi Akademisi'nin eski başkanı ve *Evlilik ve Aile Terapisi* dergisinin eski editörüdür. Aile terapisi alanında seçkin katkıları ve önderliği ile birçok onursal ödüle layık görülmüştür; aldığı ödüller arasında Amerikan Psikoloji Derneği Aile Psikolojisi Bölümü, Amerikan Aile Terapisi Akademisi, Amerikan Evlilik ve Aile Terapisi Derneği, Amerikan Ortopsikiyatri Derneği ile Pastoral Bakım Araştırması Topluluğu'nun verdiği ödüller de yer almaktadır. *Aile Dayanıklılığını Güçlendirme*, İkinci Baskı; *Aile Terapisinde Manevi Kaynaklar*, İkinci Baskı; *Kaybın Ötesindeki Yaşam: Ailede Ölüm*, İkinci Baskı; ve *Ailelerde Kadınlar: Aile Terapisi İçin Çerçeve*, isimli kitapları bulunmaktadır. Çok sayıda yayını bulunan psikolojik dayanıklılık odaklı meslek eğitimi, uygulaması ve araştırması konularında sıklıkla konuşma yapan uluslararası bir danışmandır.

ÖNSÖZ

Karmaşık dünyadaki aile yaşamının değişen doğası “yeni normal” haline gelmiştir. Aileler daha önce görülmemiş zorluklarla karşılaştıklarından ve ilişki örneklerinin artan çeşitliliği ve karmaşasıyla işlendiklerinden, ailelerin çabalarını ve mücadelelerini anlamamız gerekir. En güncel araştırma ve uygulama bakış açılarına değinen bu baskı, iyilik hali, uyum ve psikolojik dayanıklılığı teşvik eden aile süreçlerini belirleyerek, geniş yelpazedeki günümüz ailelerinin güçlü yanlarını ve sorunlarını aydınlatmaktadır.

1982’de yayımlanan *Normal Aile Süreçleri* kitabının ilk baskısı klinik literatürde bir dönüm noktası olarak övüldü. Bu kitap, öncü araştırmaları ve işlevsel ailelerin kavramlaştırılmasını ortaya koyarak, aile sistemleri bakış açısıyla normallliği inceleyen ilk kitaptı. Aile işlevsizliği üzerine odaklanan ve ailenin güçlü yanlarına gözlerini kapatan geleneksel klinik eğitimi ve uygulaması ile “normal ailenin” klinik olarak henüz değerlendirilmemiş bir aile olarak tanımlanabileceğine dikkat çektim! “Klinik olmayan” ortalama aileler ile yüksek işlev gösteren aileler arasındaki insanlararası süreçlere dikkat çeken bu kitap ailenin eksik yanlarından başlayıp ailenin güçlü yanları ve kaynaklarına kadar olan taslağı çizilmiş klinik bakış açısını tekrar dengelemede etkili olmuştur.

İkinci ve üçüncü baskılar (1993, 2003) aileler ve toplum giderek çeşitlendiğinden, aile işleyişine dair sahip olduğumuz anlayışı geliştirmiştir. Ruh sağlığı alanında ve büyük toplumda basite indirgenmiş “normal aile” standardına uyum göstermeyenler, başarısızlık ve eksiklik duygularını artırarak patolojik hale gelme ve damgalanma eğiliminde olmuşlardır. Yapılan müdahaleler sıklıkla uygun olmayan biçimde tüm aileleri kendi yaşamlarına uymayan “herkese uygun” modelinde bir kalıba sokmayı amaçlamıştır. Postmodern kuram, kültürel, profesyonel değerler ve önyargılar tarafından sosyal olarak yapılandırılmış “normallğin” derin etkisi konusundaki farkındalığımızı arttırmıştır.

Bu dördüncü baskı 21. yüzyılın ikinci on yılındaki çiftler ve aileler konusunda bilgimizi ve bakış açılarımızı güncellemekte ve genişletmektedir. Klinisyenler, araştırmacılar ve sosyal politika oluşturucuları sağlıklı ailelere yönelik tek bir model varsayımının ötesine geçerken en güncel araştırmalar ve kavramsal gelişmelerle bilgilendirilmek elzemdir. Bu baskıda, sosyokültürel ve gelişimsel açıdan aile yaşamı incelenmekte ve stresli koşullar altındaki sağlıklı işlevsellik ve dayanıklılık konularında temel süreçler belirlenmektedir. Bu baskıdaki bölümler geniş yelpazedeki günümüz ailelerinin çeşitli kültürel yönelimleri ile sosyoekonomik koşulları ile çeşitli ve değişken yapısal düzenlemelerini, cinsiyet rollerini, cinsel yönelimlerini ve hayat süreci ve nesilleri boyunca geçecekleri yolları dikkate alarak bu ailelerin zorlukları ile güçlü noktalarını ele almaktadır. Aile demografisi konusunda yapılan sosyolojik araştırmalar, aile ve boşanma gibi nüfus eğilimlerini takip edebilirken, kitabın bu baskısı ortak inanç sistemleri, kurumsal modelleri ve iletişim/sorun çözme süreçlerini inceleyerek aile yaşamının iç yüzü hakkında bir odak sağlaması konusunda eşsizdir. Bölümlerde ailelerin kendi yaşamlarındaki zorluklarla nasıl baş ettikleri ve ailelerin gelişimini sağlayacak insanlararası süreçler anlatılmaktadır. Klinik ve toplum uygulamalarına yönelik çıkarımlara kitap boyunca yer verilmiştir.

Bu yeni baskıdaki yazarlar araştırmanın, kuram oluşturmanın ve klinik eğitimin önde gelen kişileridir ve en son verileri sunmakta, eğilimleri belirlemekte ve aileleri güçlendirmek için müdahale ve önlem çalışmalarına rehberlik etmek için faydalı çerçeveler sunmaktadır. Birinci Kısım normal aileler hakkındaki varsayımları eleştirel bir biçimde incelemektedir. Birinci Bölüm; aile süreçleri, adaptasyon ve psikolojik dayanıklılık konusundaki ekolojik ve gelişimsel bakış açıları ile birlikte sistemik bir çerçevede bu baskının temelini oluşturmaktadır. Ailenin geniş bir şekilde kavramsallaştırılması farklı değerler ve yapıları, çeşitli ev kompozisyonlarını ve geniş çaplı akrabalık ağlarını içermektedir. Bugünün ailelerinin değişen sosyal, ekonomik ve küresel ortama uyum sağlamasındaki zorlukları ve güçlü noktaları açığa çıkartarak sosyotarihsel bir bakış ile bir çift ve ailenin yaşamındaki ortaya çıkan eğilimler üzerinde durulmaktadır. İkinci Bölüm'de "normal" (yani ortalama) ve "sağlıklı" (yani en iyi) aile işleyişi hakkında klinik bakış açıları incelenmektedir çünkü bunlar aile işlevsizliği ve terapötik hedeflerin değerlendirilmesinde etkilidir. Aile terapisi kuramı ve uygulamasında ailenin kusurlu yanlarından ailenin güçlü yanları ve dayanıklılığına doğru değişen odak; klinik eğitim, uygulama ve araştırmalara yönelik önerilerle birlikte açıklanmaktadır.

İkinci, üçüncü ve dördüncü kısımlarda çeşitli yapısal formlar, yaşam mücadeleleri, sosyokültürel ve gelişimsel yapılarla ilgili aile işlevselliğindeki örüntülerin çeşitliliği ve karmaşıklığı ele alınmaktadır. Aile riski, baş etme, uyum sağlama ve psikolojik dayanıklılık; aileler arası ve çevresel stres faktörlerinin birbirleriyle olan etkileşimi dikkate alınarak incelenmiştir. Bölümlerin de ortaya koyduğu üzere, bazı aile örüntüleri ve uyum stratejileri; birtakım zorlukların -iki tarafın da kazandığı ailelerde, birleşmiş üvey ailede, uluslararası göç veya yoksulluğun, ırkçılığın veya

farklı formlardaki ayrımcılığın bulunduğu koşullarda olduğu gibi- üstesinden gelmede diğerlerinden daha işlevsel olabilirler. Araştırma ve klinik deneyim ışığında tartışmayı üç soru şekillendirmektedir:

1. Çeşitli koşullar veya stres faktörleri altındaki “normal” (yani genel, beklenen) aile mücadeleleri ve uyum stratejileri nelerdir?
2. Zorluklarla baş etmeyi ve onların üstesinden gelmeyi sağlayan temel aile süreçlerini belirleyebilir miyiz (yani başarılı tek ebeveynli ailelerde; boşanma sonrası dayanıklı ailelerde; ciddi hastalıkları veya engelleri olan kişilerde)?
3. Akademik bulgular ve öngörüler klinik uygulamayı nasıl bilgilendirmektedir?

“Değişen Aile Formları ve Zorlukları” isimli ikinci kısımda araştırmadaki diğer kişiler olan Janice Driver ve Gottman tarafından başarılı çift ilişkilerindeki etkileşimsel kalıplar; Peter Fraenkel ve Carrie Capstick tarafından yazılan iki tarafın da kazandığı ailelerdeki iş ve aile zorluklarına bir bakış; Shannon M. Greenece ve arkadaşları tarafından yazılan boşanma sonrası risk ve psikolojik dayanıklılık; Carol M. Anderson tarafından yazılan tek ebeveynli evler; Kay Pasley ve Chelsea Garneau tarafından yazılan tekrar evlilik ve üvey aile yaşamı; Robert-Jay Green tarafından yazılan gey ve lezbiyen aile hayatı; Malitta Engstrom tarafından yazılan akraba bakımı; Cheryl Rampage ve arkadaşları tarafından yazılan evlatlık edinen aileler konuları yer almaktadır. “Aile İşlevindeki Kültürel Boyutlar” isimli üçüncü kısımda ise Monica McGoldrick ve Deidre Ashton tarafından yazılan kültür ve normallik kavramları; Nancy Boyd-Franklin ve Melanie Karger tarafından yazılan ırk, sınıf ve yoksulluk; Celia Jaes Falicov tarafından yazılan göçmen aile süreçleri; Carmen Knudson-Martin tarafından yazılan değişen cinsiyet normları; Froma Walsh tarafından yazılan aile yaşamının manevi boyutları konuları yer almaktadır. “Aile İşlevindeki Gelişimsel Bakış Açıları” isimli dördüncü kısımda ise Monica McGoldrick ve Tazuko Shibusawa tarafından yazılan aile yaşam döngüsü, Froma Walsh tarafından yazılan aile dayanıklılığı; Philip A. Cowan ve Carolyn Pape Cowan tarafından yazılan normatif aile geçişleri, çift ilişki kalitesi ve sağlıklı çocuk gelişimi; John S. Rolland tarafından yazılan hastalıklı, engelli ya da genetik sorunu olan ailelerin zorlukları ve Evan Imber Black tarafından yazılan aile ve toplum yaşamında ritüellerin değeri konuları yer almaktadır.

“Gelişen Aile Sistemleri Araştırması ve Uygulaması” isimli beşinci bölümde Jay Lebow ve Catherine B. Stroud çift ve aile işlevinin değerlendirmesinde bilimin mevcut durumunu incelemektedir. Son iki sonuç bölümünde aile araştırması, kuramı ve uygulamasındaki biyopsikososyal sistemlerin yöneliminin önemi tekrarlanmaktadır. Erica L. Spotts gen-çevre karşılıklı etkileşimi ile aile süreçlerini incelemekte ve Mona DeKoven Fishbane nörobiyoloji ile aile süreçlerini ele almaktadır.

Bu baskı; çok çeşitli ruh sağlığı, sağlık hizmetleri ve insana hizmet veren mesleklerdeki pratisyenler, sosyal bilimlerdeki akademisyenler ve öğrenciler ve kamu ve özel alanlarda aile politikaları yapanlar için bir kaynak olarak ve psikoloji,

sosyal hizmetler, evlilik ve aile terapisi, danışmanlık, psikiyatri ve hemşirelikteki klinik eğitim ve uygulama için temel bir ders kitabı olarak işlev görmesi için tasarlanmıştır. Yeni doğandan en yaşlısına kadar tüm aile üyelerinin iyilik hali ve aile yaşamının kalitesini arttırmak için çabalayan herkes için bir kaynak olması amaçlanmıştır. Alanın öncüleri olan tüm seçkin yazarlar tarafından burada sunulan en son bilgi ve bakış açıları, odağı ailelerin nasıl başarısız olduğu konusundan nasıl başarılı olabileceği konusuna çekerek müdahale ve önleme çalışmalarına, aile araştırmalarına, sosyal politikalar ve toplum temelli programlara katkı getirebilir ve bunları zenginleştirebilir.

TEŐEKKÜR

Tüm yazarlar adına bizi yaşamlarına alan, araştırmamıza bilgi sağlayan ve öğreti ve uygulamamızı zenginleştiren tüm ailelere derinden teőekkürlerimi sunmak isterim. Ayrıca çabalarımızı destekleyip cesaretlendiren ve ruhlarımızı besleyen sevdiklerimiz ve yakın arkadaşlarımıza da minnettarız. The Guilford Press çalışanlarına, özellikle de Baş Editör Jim Nageotte ve yardımcısı Jane Keislar'a bu yeni baskıya yaptıkları değerli katkılardan dolayı teőekkür etmek istiyorum. Ayrıca Claire Whitney'ye bu baskıda yaptığı değerli gözlem ve verdiği bilgi dolu geri bildirimler için teőekkür etmek istiyorum.

Bu yeni baskı aile yaşamının stres dolu zorluklarını ve çağımızın ekonomik çalkantılarını tecrübe ederek, en iyiyi elde etmek ve birbirini sevgiyle kucaklamak için çabalayan tüm sıradan ailelere adanmıştır.

ÇEVİRENİN ÖNSÖZÜ

Chicago Üniversitesi'ne bağlı Chicago Aile Sağlığı Merkezi'nin kurucularından ve Amerikan Aile Terapisi Akademisi'nin bir önceki yöneticisi olan Dr. Froma Walsh'un 4. baskısı yapılan bu kitabında; modern aile yaşamı ele alınmaktadır. Kitabın ilk baskısı 1982 yılında, çevirilen bu son baskısı ise 2012 yılında yapılmıştır. Kitapta “normal aile”, “aile sağlığı” ve “aile işlevselliğindeki bozulmalar” ele alınarak klinik uygulamaya yönelik bir çerçeve çizilmektedir. Profesyonellerin aileyi değerlendirirken veya aileye müdahale ederken yararlanabilecekleri, çeşitli aile yapılarına ve ailenin sosyo-kültürel ve gelişimsel özelliklerine ilişkin, son dönemde yapılmış araştırma sonuçlarına yer verilmektedir. Aynı zamanda, çalışan çiftlerden oluşan ailelerde, tek ebeveynin olduğu ailelerde, yeniden evliliğin olduğu ailelerde, gey ve lezbiyen ailelerde ve evlat edinilmiş ailelerde güçlü bağlar oluşturmaya ve bu bağları sürdürmeye yönelik süreçler tanımlanmaktadır. Ailelerin; sosyal ve ekonomik kısıtlamalardan, değişen cinsiyet normlarından, göç deneyimlerinden ve dinden nasıl etkilendiği tartışılmaktadır. “Çoklu nesilsel aile yaşam döngüsü” incelenerek “aile dayanıklılığı” ve “ailenin temel başa çıkma süreçleri” açıklanmaktadır.

Kitapta ağırlıklı olarak Amerikan kültürüne özgü aile modelleri ve bu modellerle yürütülmüş çalışmalar örneklendirilmiştir. Bu yönüyle Türk kültürüne uygunluğu tartışılabilir. Ancak okuyucuların, içinde bulunduğumuz bu iletişim çağında farklı ülke ve kültürlerdeki ailelerin de tıpkı bireyler gibi birbirleriyle etkileşerek hızlı bir şekilde değiştiği, dönüştüğü ve birbirlerine benzemeye başladığı gerçeğini de göz önünde bulundurmaları gerekir. Aileleri araştırırken veya ailelerle çalışırken kültürel farklılıklar her ne kadar hayati öneme sahipse de araştırmacı ve uygulayıcıların, günümüz aileleriyle çalışırken, geleneksel yaklaşımların ötesine geçen ve değişen dünyanın “yeni normal”lerini dikkate alan farklı bir bakış açısına sahip olmaları da bir o kadar önemlidir.

Kitabın; terapistler ve danışmanlar açısından olduğu kadar, aile terapisi, psikoloji, sosyal çalışma, psikolojik danışmanlık, hemşirelik ve ilgili alanlarda uzmanlaşmak

isteyen öğrenciler ve öğretim elemanları açısından da temel başvuru kaynağı niteliğinde olacağı düşünülmektedir. Hatta aile ile çalışacak her bir araştırmacı için çalışma öncesi ailelere yönelik “yeni normal” bakış açıları konusunda fikir edinebilmesi açısından özellikle önerilmektedir.

“Normal Aile Süreçleri” kitabının çevirisine 2014 yılında karar verilmiş olup, “Birinci, Dördüncü, Beşinci Kısımlar”ın çevirisi, Mehmet Kaya; “İkinci Kısım”ın çevirisi, Neslihan Arıcı-Özcan ve “Üçüncü Kısım”ın çevirisi de Fatih Yalçınkaya tarafından yapılmıştır. Çeviride kitaptaki ifadelerin birebir çeviri şeklinde olmasına azami özen gösterilmiştir. Çeviriler sırasında yoğun emeklerinden ve eleştirilerine gösterdikleri sabırdan dolayı bölüm çevirisi yapan arkadaşlarım, Sayın Neslihan Arıcı-Özcan ve Sayın Fatih Yalçınkaya hocalarıma minnet ve şükran borçluyum. Bölüm çevirilerinin İngilizce-Türkçe karşılaştırmaları yapıldıktan sonra da birçok kez Türkçesi okunarak anlatım bozuklukları olan ifadeler düzeltilmeye çalışılmıştır. Hususen, çevirilerin dil açısından karşılaştırmalı incelemesini yapan Sayın Doç. Dr. Kasım Kiroğlu hocama, diğer yayınevinden izin alınması sürecinde ve kitabın çevirilerinin düzenlenmesinde tüm yazışma süreçlerini yürüten Özlem Sağlam hanıma ve aynı zamanda bu süreçte emeği geçen tüm PEGEM çalışanlarına teşekkürü bir borç bilirim.

Kitabın tüm okuyucu ve araştırmacılara katkı getirmesi dileklerimle...

Dr. Mehmet KAYA

İÇİNDEKİLER

KISIM I. GENEL BAKIŞ

Çeviren: Mehmet Kaya

- BÖLÜM 1. Yeni Normal: 21. Yüzyıl Ailelerinin Çeşitliliği ve Karmaşıklığı** 3
Froma Walsh
- BÖLÜM 2. Aile Normallığı Sağlığı ve İşlevsizliğine Dair Klinik Görüşler: Eksiklikler Perspektifinden Güçlü Yanlar Perspektifine** 31
Froma Walsh

KISIM II. DEĞİŞEN AİLE FORMLARI VE ZORLUKLARI

Çeviren: Neslihan Arıcı-Özcan

- BÖLÜM 3. Mutlu ve Mutsuz Evliliklerde Çiftlerin Etkileşimleri: Gottman Laboratuvarı Çalışmaları** 65
Janice Driver, Amber Tabares, Alyson F. Shapiro, ve John M. Gottman
- BÖLÜM 4. Çağdaş İki Ebeveynli Aileler: İşte ve Ailedeki Zorluklarda Gemiye Yürütme** 89
Peter Fraenkel ve Carrie Capstick

BÖLÜM 5. Boşanmadan Sonra Risk ve Dayanıklılık	115
Shannon M. Greene, Edward R. Anderson, Marion S. Forgatch, David S. DeGarmo ve E. Mavis Hetherington	
BÖLÜM 6. Tek Ebeveynli Hanelerin Çeşitliliği, Güçlü Yanları ve Zorlukları	145
Carol M. Anderson	
BÖLÜM 7. Yeniden Evlilik ve Üvey Aile Hayatı	167
Kay Pasley ve Chelsea Garneau	
BÖLÜM 8. Akraba Bakımından Aile Süreçleri	193
Malitta Engstrom	
BÖLÜM 9. Evlat Edinen Aileler	221
Cheryl Rampage, Marina Eovaldi, Cassandra Ma, Catherine Weigel Foy, Gina Miranda Samuels ve Leah Bloom	

KISIM III. AİLE İŞLEVİNDEKİ KÜLTÜREL BOYUTLAR

Çeviren: Fatih Yalçınkaya

BÖLÜM 10. Kültür	249
Normallik Kavramlarına Meydan Okuma Monica McGoldrick ve Deidre Ashton	
BÖLÜM 11. Irk, Sınıf ve Yoksulluğun Kesişim Noktaları Afro-Amerikalı Ailelerdeki Sorunlar ve Dayanıklılıkları	275
Nancy Boyd-Franklin ve Melanie Karger	
BÖLÜM 12. Göçmen Aile Süreçleri: Çok Boyutlu Bir Çerçeve	301
Celia Jacs Falicov	
BÖLÜM 13. Ailelerde ve Toplumda Değişen Cinsiyet Normları: Karmaşıklıklar Arasında Eşitliğe Doğru	329
Carmen Knudson-Martin	
BÖLÜM 14. Aile Hayatının Manevi Boyutu	355
Froma Walsh	

KISIM IV. AİLE İŞLEVİNDEKİ GELİŞİMSEL BAKIŞ AÇILARI*Çeviren: Mehmet Kaya*

BÖLÜM 15. Aile Yaşam Döngüsü	385
Monica McGoldrick ve Tazuko Shibusawa	
BÖLÜM 16. Aile Dayanıklılığı	409
Sıkıntılarla Dövülmüş Güçlü Yanlar	
Froma Walsh	
BÖLÜM 17. Normatif Aile Geçişleri, Çift İlişkinin Kalitesi ve Sağlıklı Çocuk Gelişimi	439
Philip A. Cowan ve Carolyn Pape Cowan	
BÖLÜM 18. Ciddi Hastalıklar ve Engellerde Aile Mücadelelerinde Uzmanlaşma	465
John S. Rolland	
BÖLÜM 19. Aile Hayatındaki Ritüellerin Değeri	499
Evan Imber-Black	

KISIM V. GELİŞEN AİLE SİSTEMLERİ ARAŞTIRMA VE UYGULAMASI*Çeviren: Mehmet Kaya*

BÖLÜM 20. Etkili Çift ve Aile İşlevselliğinin Değerlendirilmesi	519
Geçerli Modeller ve Araçlar	
Jay Lebow ve Catherine B. Stroud	
BÖLÜM 21. Gen-Çevre Etkileşimi ve Aile Süreçlerinin Karmaşıklığının Çözülmesi	549
Erica L. Spotts	
BÖLÜM 22. Nörobiyoloji ve Aile Süreçleri	575
Mona DeKoven Fishbane	

KISIM I

GENEL BAKIŞ

BÖLÜM 1

YENİ NORMAL

21. Yüzyıl Ailelerinin Çeşitliliği ve Karmaşıklığı

FROMA WALSH

Bütün mutlu aileler birbirine benzer; her mutsuz ailenin mutsuzluğu ise kendine özgüdür.

-TOLSTOY

Bütün mutlu aileler öyle ya da böyle farklıdır; mutsuz olanlar ise öyle ya da böyle benzer.

-NABOKOV

Son birkaç on yılda aileler ve ailelerin etrafındaki dünya ciddi oranda değişime uğradı. Tolstoy'un görüşünü paylaşan pek çok gelenekçi, ailelerin mutlu olmak ve çocuk büyütmek için "normal aile" olarak isimlendirilen kültürel bir standarda uygun tek bir modele uyum sağlamaları gerektiğini ileri sürmektedirler. İnsanların yaşam sürelerinin uzaması ile birlikte ailelerin giderek çeşitlilik arz eder duruma gelmeleri nedeniyle, normalliğe dair algılarımız incelenmeli ve "aile" kavramına yönelik tanımımız, daha geniş bir bakış açısının yanı sıra ilişkisel kalıpların ve hane halkı düzenlerinin akışkan bir biçimde yeniden şekillendirilmesini kapsayacak biçimde genişletilmelidir. İşte "yeni normal" budur. Araştırmanın önemli bir bölümü, Nabokov'un mutlu ailelere dair görüşünü destekler bir biçimde çeşitli aile biçimlerindeki sağlıklı işleyiş ve refah potansiyelini doğrulamaktadır. Günümüzün çalkantılı zamanları içerisinde aile bağları her zamankinden daha fazla hayati önem taşımaktadır. Ailelerin karşılaştıkları güçlükleri ve ailelerin gelişmesini sağlayacak süreçleri anlamak önemlidir.

Genel bir bakış açısı ortaya koyan bu bölüm, günümüzdeki ailelerin çeşitliliğine ve karmaşıklığına dair bilgilerimizi artırmayı amaçlamaktadır. Öncelikle aile normalliğinin sosyal yapısı dikkate alınıp tıbbi açıdan ve sosyal bilimlerden dört adet önemli perspektif netleştirilmiştir. “Normal” aile süreçlerinin ortalama aile işleyişi ile optimum aile işleyişi açısından anlaşılmasını sağlamak için sistem oryantasyonunun değerine vurgu yapılmıştır. Bunun ardından, günümüz aileleri için ortaya çıkmakta olan akımları ve karşılaştıkları güçlükleri araştırmak için sosyo-tarihi bir bakış açısından faydalanılmıştır. Daha sonra ise Bölüm 2 klinik eğitim ve uygulamalar kapsamında aile normalliğine ve ailenin işlevinin bozulmasına dair varsayımların etkisini incelemektedir.

NORMAL BİR AİLE NEDİR?

Normalliğin Sosyal Yapısı

Klinisyenler ve aile uzmanları, normallik tanımlarının öznel bakış açıları ve hakim kültür tarafından sosyal olarak yapılandırıldığını ve bunlardan etkilendiğini her geçen gün daha fazla kabul etmektedir (Hoffman, 1990). Aileye dair en etkili teori ve araştırma; büyük ölçüde erkek, Avrupalı-Amerikan kültürel bakış açısına sahip, beyaz ve orta sınıf akademisyenler tarafından geliştirilmiştir. Aile terapistleri; Foucault'nun (1980) “normallik teorilerinin tarih boyunca genelde baskın gruplar tarafından yapılandırılmış ve din veya bilim üzerinden somutlaştırılmış olması ve bu teorilerin belirlenen standartlara uymayanlara patolojik tanılar getirmesi” yönündeki eleştirisini dikkate olarak “normal” terimine ihtiyatlı yaklaşmışlardır. Normallik görüşleri bazı aile düzenlerini onaylayıp onları ayrıcalıklı kılarken, diğerlerini damgalayıp ötekileştirmektedir.

Son on yıllarda yaşanan derin sosyal, ekonomik ve siyasal değişimlerin aile hayatının çehresini değişikliğe uğratması nedeniyle aile kavramının özü, bir yeneden tanımlanma sürecine girmiştir (Coontz, 1997). Bireyler ve sevdikleri kişiler bütün bu karmaşanın ortasında, şefkat ve sadakate dayalı bağlar oluşturma savaşı verirken hane halkı içerisinde ve hane halkları arasında yeni ve çeşitli ilişki modelleri üretmektedirler. Normalliğe dair sorular bu çabaları daha da zorlaştırmaktadır. Sağlıklı ailelerden ortalama ve hatta işlevini kaybetmiş ailelere kadar olan aile işleyişi anlayışımız, değişen dünyamızda aile hayatı içerisindeki bütün bu zorlukları ve değişimleri dikkate almak zorundadır.

Her ne kadar bazıları; ailelerin giderek daha çeşitli ve karmaşık hale gelmelerinin normallik konusuna işaret etmeyi bile imkansız ve hatta mantıksız hale getirdiğini öne sürebiliyor olsalar da, “normal aile” yorumlarının özneliği bunu daha da zaruri kılmaktadır. Bu yorumlar klinik teorilerin, uygulamaların, araştırmaların ve politikaların tamamını güçlü bir biçimde etkilemektedir. Normal ailelere dair kültürel, profesyonel ve kişisel inanç sistemlerimizin içerisine gömülmüş belirgin ve üstü kapalı varsayımları ve önyargıları bilmek önem arz etmektedir.